

MÄRKUSTE JA ETTEPANEKUTE TABEL

Eelnõule esitasid teises kooskõlastusringis märkused või ettepanekud Justiits- ja Digiministeerium, Tööinspeksioon ja töövaidluskomisjoni juhatajad.

Eelnõule esitasid esimeses kooskõlastusringis märkused Justiits- ja Digiministeerium, Sotsiaalministeerium, Tööinspeksioon, töövaidluskomisjoni juhatajad ja Eesti Advokatuur.

Teine kooskõlastusring

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
Justiits- ja Digiministeerium	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks töövaidluse lahendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu. Palume arvestada käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	Arvestatud.
Tööinspeksioon	Arvamuse andmiseks saadetud eelnõu osas teeb TI koostöös TVK juhatajatega järgmised arvamused ja tähelepanekud: 1) § 7 lõigete 4-6 kehtetuks tunnistamisega nõustume täielikult;	Arvestatud.
Tööinspeksioon	2) § 7 ¹ lg 2 osas teeme ettepaneku õigusselguse mõttes sõna „komisjon“ asemel kasutada sõna „hindamiskomisjon“. Põhjendus: kehtiv TvLS § 4 lg 1 ütleb: Töövaidluskomisjon	Arvestatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	(edaspidi ka komisjon) ning kui lisanduks § 7 ¹ lg 2 kus öeldakse /hindab komisjon/, siis koostoimes § 4 lg 1 võib see ajada segadusse ja jätta eksliku mulje justkui § 7 ¹ lg 2 oleks mõeldud TVK-d ning terminoloogia peaks § 7 ¹ lg 2 ja lg 3 olema ühtne ning lg 3 kasutab terminit „hindamiskomisjon“;	
Tööinspeksioon	3) § 7² lg-s 1 soovitakse sätestada: <i>Tööinspeksioon määrab alustavale töövaidluskomisjoni juhatajale teiste töövaidluskomisjoni juhatajate seast mentori kuni 12 kuuks ametikohale asumisest arvates, arvestades alustava töövaidluskomisjoni juhataja varasemat töökogemust ja tema vajadusi. Mentoriks nimetatud töövaidluskomisjoni juhatajale makstakse mentorlusperioodi eest lisatasu vastavalt poolte kokkuleppele.</i> a) TVK juhatajad on arvamusel, et alustavale juhatajale võiks määrata esmalt üheks kuuks mentori ning siis, kui mentor peab seda vajalikuks, pikendada mentorluse perioodi kokku kuni 4 kuuni. TVK juhatajad soovivad juhtida tähelepanu sellele, et kui TI arvestab alustavale juhatajale mentori määramisel juhataja varasemat töökogemust ja vajadusi, siis oleks tegemist nagu TI poolse sisulise hindamisega aga pole arusaadav, kes ja mille pinnalt seda vajadust hindab. Jääb arusaamatuks, millised vajadusi siinkohal silmas peetakse, olukorras, kus ka käesoleva eelnõu § 7¹ nähakse ette, et juhataja peaks vastama nõuetele. Lisaks puudub TI-l pädevus hinnata sisuliselt TVK juhataja teadmisi. TVK juhatajad on ühel meelel, et 12	Osaliselt arvestatud. Mentorluse perioodi on lühendatud vastavalt tehtud ettepanekule. Kuivõrd mentorluse periood on muudetud oluliselt lühemaks (kuni 12 kuud vs 1–4 kuud), siis on mentorluse tasu ette nähtud vastavalt võimalusele. Kui mentorlus kestab vaid ühe kuu, ei ole põhjendatud samas määras tasu ette nägemine nagu 12-kuulise mentorluse puhul, mis on TVK juhatajale oluliselt koormavam. Välja on jäetud tasu kokkuleppimine. Sätte sõnastust on muudetud vastavalt punktis c tehtud ettepanekule.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	kuu pikkune periood on liiga pikk (sest ametisse astudes peab juhataja omama vastavaid teadmisi) ning maksimaalselt 4 kuud mentorlust oleks piisav. Lisaks on TVK juhatajad ühel meelel, et mentori määramine peaks olema samasugune/kõikide puhul võrdne, ehk igale alustavale juhatajale alati määratakse mentor. Mentor, kelleks on pädev ja kogenud TVK juhataja on pädev hindama, kas alustav juhata vajab pikemat perioodi (kuni 4 kuud) mentori tuge või ei vaja; b) peame väga oluliseks märkida, et 15.04.2026 saadetud eelnõu § 7² lg 1 viimane lause oli: „<i>Mentoriks nimetatud töövaidluskomisjoni juhatajale makstakse mentorlusperioodi eest lisatasu viis protsenti ametipalgast.</i>“ kuid käesolevas, arvamuse avaldamiseks saadetud eelnõus on <i>/lisatasu vastavalt poolte kokkuleppele/</i>; TI ei nõustu ei nõustu § 7² lg 1 viimase lause sõnastusega, sest see vähendab õigusselgust ja seab mentoriks oleva TVK juhataja sõltuvussuhtesse TI-st, st vähendab talle võrreldes kehtiva TvLS-iga ja ATS-iga antud isikulist sõltumatust ja seda tuleb lugeda väga oluliseks riiveks. Suureneb oluliselt ebavõrdse kohtlemise võimalus, mis omakorda toob kaasa ka korruptsiooniriski esinemise võimaluse. Samuti on väga oluline ära märkida, et avalikus teenistuses ei ole lepinguõiguse (TLS) mõttes pooli, TVK juhataja on teenistussuhtes riigiga vt ATS § 7 lg 1 (seadusandja ei ole siiani soovinud selgelt ja üheselt mõistetavalt seaduse tasandil	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	reguleerida kas TVK juhatajal on teenistuslikus mõttes alluvussuhe või mitte kuigi TVK juhataja on ATS mõttes ametnik) ning ATS loogika kohaselt ametnikuga riik kokkuleppeid ei sõlmi (kehtiv ATS lubab ainult § 87 lg 4 (etteteatamistähtaeg) kokkulepet. Olemuselt on mentorluse eest makstava tasu näol tegemist ühe palgakomponendiga s.o lisatasuga, ehk muutuvpalgaga, ATS § 61 lg 5 mõttes (§ 61 TVK juhatajatele ei laiene) ja arvestades TvLS-is ja avalikus teenistuses üldse sätestatud palga kujunemise läbipaistvuse põhimõtet (mis on üks suurimaid ametnikule laienevaid sõltumatuse garantiisid), ei täida kokkulepe seda eesmärki; c) lisaks eeltoodule teeme ettepaneku õigusselguse mõttes täpsustada sõnastust ja /alustavale töövaidluskomisjoni juhatajale teiste töövaidluskomisjoni juhatajate seast/ kirjutada: /alustavale juhatajale ametis olevate töövaidluskomisjoni juhatajate seast/.	
Tööinspeksioon	4) § 7² lg-s 2 soovitakse sätestada: <i>Mentor annab Tööinspeksioonile alustava töövaidluskomisjoni juhataja kohta kirjaliku hinnangu hiljemalt mentorlusperioodi lõpuks. Kui mentori antud hinnangust nähtub, et töövaidluskomisjoni juhataja ei vasta ametikoha nõuetele, võib Tööinspeksioon teha valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku vabastada töövaidluskomisjoni juhataja ametist avaliku teenistuse seaduse § 95 alusel ametikoha nõuetele vastamata jätmise tõttu.</i>	Mittearvestatud. Antud olukorras ei ole ette nähtud hindamiskomisjoni kokku kutsumist, kuivõrd tegemist peab olema ilmselge ebasobivusega. Arvestades, et mentorlusperiood on üks kuu (ja vajadusel maksimaalselt 4 kuud), siis ei ole asjakohane hinnata TVK juhatajat, kes ilmselgelt ei vasta ametikohale esitatud nõuetele. Seega antud sätte alusel ametist vabastamiseks ettepaneku

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	TVK juhatajad paluvad § 7² lg 2 sõnastust muuta nii, et tuleks välja järgnev mõte: kui mentori antud hinnangust nähtub, et töövaidluskomisjoni juhataja ei vasta ametikoha nõuetele, siis on Tööinspeksioon kohustatud sellest teavitama MKM-i ja alustavat juhatajat ning MKM peab olukorra hindamiseks ja seisukoha kujundamiseks kutsuma kokku hindamiskomisjoni ning kohaldub eelnõu § 7⁴ lg 2. TVK juhatajate üksmeelne seisukoht on see, et kui mentor mentorlusperioodi lõpuks asub seisukohale, et alustav juhataja ei oma vastavaid teadmisi ega vasta nõuetele, siis TI on kohustatud sellest MKMi teavitama. Seejärel komisjon hindab alustava juhata sobivust eelnõu § 7⁴ lg-2 sätestatud korras. Põhjusel, et TI-l ei ole pädevust sisuliselt hinnata alustava juhata teadmisi ja vastavust ametikohale, siis ei saa olla TI-l kaalutlust ega otsustust kas üldse ja kuidas mentori tagasisidele reageerida.	tegumine on ette nähtud juhtudeks, kus alustava TVK juhataja töös on olulisi puudujääke või tema isikuomadused ei sobi töö tegemiseks ning see on ilmselge, et inimene ei sobi TVK juhataja ametisse.
Tööinspeksioon	5) palume paragrahv 7³ lg 1 asendada sõna „arenguvajadusi“ sõnaga „koolitusvajadusi“ ja „räägitakse läbi järgmise perioodi eesmärgid“; asendada „antakse tagasisidet tema töö kohta“ „antakse tagasisidet tema töö kohta statistilistest andmetest lähtuvalt“ ning teeme sellest johtuvalt ettepaneku § 7³ lg 1 sõnastamiseks: <i>Tööinspeksioon peab vähemalt üks kord aastas töövaidluskomisjoni juhatajaga koostöövestluse, mille käigus arutatakse töövaidluskomisjoni juhataja koolitusvajadusi ja töötingimusi ning antakse tagasisidet tema töö kohta statistilistest andmetest lähtuvalt. Koostöövestluse tulemus vormistatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, kohaldatakse juurdepääsupiirangut.</i>	Osaliselt arvestatud. Sätte sõnastust on muudetud, kuid viide statistilistele andmetele on seadusest välja jäetud. Vastav selgitus on lisatud seletuskirja.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	TVK juhatajad märgivad, et ei ole üheselt selge, mis on koostöövestluse eesmärk ja mõte, mida selle käigus hinnatakse ja arutatakse. Jääb arusaamatuks, kuidas saab TI hinnata TVK juhataja arenguvajadust. Kõik TVK juhatajat on ühisel seisukohal, et TI ei saa hinnata juhataja arenguvajadusi, vaid koostöövestlus võiks pigem keskenduda juhataja koolitusvajadustele, töötingimustele, statistilistele andmetele jne. Lisaks ei saa arenguveestluse käigus rääkida läbi järgmiste perioodide eesmärgid, sest TVK juhataja eesmärgid tulenevad seadusest. TVK juhatajal ei saa olla muid eesmärke, kui seaduses on sätestatud. Lisaks jääb ebaselgeks, kuidas saab koostöövestluse käigus anda tagasisidet juhataja töö kohta, kui TI-l puudub pädevus TVK juhataja töö sisuliseks hindamiseks. Lisaks peavad TVK juhatajad ebamõistlikuks, et juhataja esimesel ametisoleku aastal peetakse koostöövestlus vähemalt kaks korda. Arvestades, et alustaval juhatajal on mentor, siis on kaks koostöövestlust ebamõistlik/ebavajalik;	
Tööinspeksioon	6) palume § 7³ lg 2 muuta lauset „<i>koolituskava, milles märgib kohustuslike koolituste mahu</i>“ ja kirjutada „<i>koolituskava, milles märgib kohustuslike ja individuaalsete koolituste mahu</i>“, sest lisaks kohustuslikele koolitustele, peaksid olema tagatud ka koolitused, lähtudes TVK juhatajate individuaalsetest/reaalsetest vajadustest. Sest kohustuslikud koolitused, mida pakutakse ei vasta alati TVK juhatajate reaalsele vajadustele ja ootustele;	Mittearvestatud. Peame ebavajalikuks niivõrd detailse regulatsiooni lisamist seadusesse. Säte ei näe ette, kuidas koolituskava koostada tuleb ja mida see täpsemalt sisaldama peaks. Koolituskavasse saab lisada erinevaid koolitusi, mida ei pea läbima kõik TVK juhatajad, vaid need, kellele see on vajalik. Vastav selgitus on lisatud ka seletuskirja.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
Tööinspektsioon	7) TVK juhatajad soovivad, et §7 ³ lg-s 3 sõnad „ <i>vajaduse korral</i> “ välja jätta, sest TVK juhatajad on seisukohal, et koostöövestluste ja koolituste korraldamise korra peab TI igal juhul kehtestama. Siis saab konkreetseid reegleid ja korda paika panna ja sisemist korda on tunduvalt lihtsam muuta kui seadust. TI nõustub TVK juhatajate väitega, et sisemisi regulatsioone on oluliselt lihtsam kehtestada ja ajakohastada kui seadusi või ministri, Vabariigi Valitsuse määrusi kuid ei näe väga suurt probleemi selles, kui seadusandja jätab nõ lahtised käed. Samas mõõname, et kui seadusandja lubab sisemise regulatsiooni kehtestada vajaduse korral, siis võib see kaasa tuua erimeelsusi, et mida siis pidada vajaduseks ja mida mitte;	Arvestatud.
Tööinspektsioon	8) § 7 ⁴ lg 1 osas teeme ettepaneku sõnastust muuta ja kirjutada: <i>/käsoleva seaduse § 7 1 lõikes 2 nimetatud hindamiskomisjonile/;</i>	Arvestatud.
Tööinspektsioon	9) § 7 ⁴ lg 2, 3, 4 teeme ettepaneku kasutada „ <i>Komisjon</i> “ asemel „ <i>hindamiskomisjon</i> “	Arvestatud.
Tööinspektsioon	Sissejuhatas 1.1 Sisukokkuvõtte alates 3 lõik: <i>/ Ei ole alust arvata, et juhataja oskused ja teadmised, mida kaasuse lahendamise ülesande põhjal hinnatakse, võiksid ametis olemise ajal väheneda sellisel määral, et inimene ei sobi enam TVK juhataja ülesandeid täitma/.</i> - Seaduse eesmärk, lk 3 ülevalt 3-nda lõigu 3-s lause: <i>Uue ametiga kohanemise teeb keeruliseks muu hulgas asjaolu, et TVK juhataja töö on olemuselt iseseisev (üksi menetluse ja istungite juhtimine, töövaidluses</i>	Arvestatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<i>otsuse tegemine jne), kuivõrd TVK juhataja on oma töös sõltumatu.</i> Kuigi seletuskirja on täiendatud vastavalt meie 06.05 tähelepanekutele kuid siiski vajaks TI hinnangul lause: <i>/Uue ametiga kohanemise teeb keeruliseks muu hulgas asjaolu, et TVK juhataja töö on olemuselt iseseisev (üksi menetluse ja istungite juhtimine, töövaidluses otsuse tegemine jne)/</i> muutmist järgmistel põhjustel: TVK juhataja on TvLS mõttes töövaidluse lahendamise menetluse juht kuid praegusest sõnastusest võib jääda eksitav mulje just nagu TVK= TVK juhataja. Sellest johtuvalt teeme ettepaneku lk 3 ülevalt 3-nda lõigu 3-s lause sõnastuseks: <i>/Uue ametiga kohanemise teeb keeruliseks muu hulgas asjaolu, et TVK juhataja ülesandeks on olla menetluse juht, kelle ülesanne on tagada vaidluse õiglane, erapooletu ja seadusele vastav lahendamine lühikese aja ja võimalikult väikeste kuludega ning seejuures peab talle olema talle tagatud täielik sõltumatus töövaidluse lahendamiseks vajalike otsustuste tegemisel/.</i>	
Tööinspeksioon	- lk 4 alt viimane lõik on kirjas: <i>/„Lõike 1 kohaselt määrab Tööinspeksioon alustavale TVK juhatajale teiste töövaidluskomisjoni juhatajate seast mentori kuni 12 kuuks alates ametikohale asumises/.</i>“ TI leiab, et lause vajaks täpsustamist, sest ei ole üheselt selge keda mõeldakse „teiste töövaidluskomisjoni juhatajate“ all ning teeme ettepaneku sõnastuseks: <i>/Lõike 1 kohaselt määrab</i>	Arvestatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<i>Tööinspeksioon alustavale TVK juhatajale ametis olevate töövaidluskomisjoni juhatajate seast mentori kuni 12 kuuks alates ametikohale asumisest!</i>	
Tööinspeksioon	- lk 4 alt viimases lõigus olev lause: „<i>Uue ametiga kohanemise teeb keeruliseks muu hulgas asjaolu, et TVK juhataja töö on olemuselt iseseisev (üksi menetluse ja istungite juhtimine, töövaidluse kohta otsuse tegemine jne), kuivõrd TVK juhataja on oma töös sõltumatu.</i>“ TI hinnangul ei ole vajadust õiguslaste teadmiste ja ametioskuste vajadusest rääkimisel sõltumatust mainida ja teeme eelnimetatud lause kui ebavajalik lk 4 alt viimasest lõigust välja jätta.	Arvestatud.
Tööinspeksioon	- lk 5 ülevalt 2. lõik: /„<i>Kuivõrd mentori ülesandeid täitval TVK juhatajal tekib lisakoormus, peab mentori ülesannete täitmine olema tasustatud. Seetõttu makstakse mentoriks nimetatud TVK juhatajale mentorlusperioodi eest lisatasu 5% ametipalgast.</i>!“ TI märgib, et see lause on vastuolus eelnõus oleva § 7² lg 1 viimase lausega: /„<i>Mentoriks nimetatud töövaidluskomisjoni juhatajale makstakse mentorlusperioodi eest lisatasu vastavalt poolte kokkuleppele.</i>!“ Teeme ettepaneku viia eelnõu § 7² lg 1 viimase lause viia kooskõlla seletuskirjaga. Argumendid, miks mentorile on põhjendatud määrata seadusega kindlas määras tasu on ära toodud ülal § 7² lg-s 1 muudatusettepaneku juures.	Arvestatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
Tööinspeksioon	- lk 4 ülevalt 4 lõik 2 ja 3 lause: /„Lisaks on TVK juhatajad oma töös sõltumatud, mistõttu ei saa nende sobivust hinnata Tööinspeksioon ega MKM. Seega nähakse hinnangu andmise kohustus ette mentorile, kelleks on teine TVK juhataja, ning hinnang antakse mentorluse lõppedes“/ ei ole TI hinnangul kohane. Praegu kehtiva TvLS seletuskirjas ja käesoleva eelnõu seletuskirja lk 3 3-ndas lõigus on selgelt öeldud, et „Sõltumatus tähendab antud juhul eelkõige seda, et TVK kui kohtuväline töövaidluseid lahendav organ on töövaidluse lahendamise menetluslikes küsimustes ja lahendite tegemisel sõltumatu ja võtab töövaidlust lahendades aluseks siseriiklikud õigusaktid, eelkõige töölepingu seaduse ja muud töösuhteid reguleerivad õigusaktid, Eestile siduvad välislepingud, sealhulgas Euroopa Liidu õigusaktid ning poolte töösuhet reguleerivad eeskirjad ja muud poolte vahel kehtivad kirjalikud kokkulepped, pidades sealhulgas silmas ka töösuhte kohaldatava riigi õigust. Sõltumatus ei ole TVK juhataja kui isiku privileeg, vaid see on eeldus on TVK-l kui töövaidlust lahendaval organil ja ka TVK juhatajal kui kollektiivse organi liikmel neil lasuvate kohtuvälise töövaidluse lahendamise funktsiooni kohaseks täitmiseks.“ ning seega ei haaku mitte kuidagi lk 4 ülevalt 4 lõik 2 ja 3 lause: „Lisaks on TVK juhatajad oma töös sõltumatud, mistõttu ei saa nende sobivust hinnata Tööinspeksioon ega MKM“ seletuskirja lk 3 3-ndas lõigus öelduga.	Arvestatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	Teeme ettepaneku lk 4 ülevalt 4 lõik 2 ja 3 lause: „Lisaks on TVK juhatajad oma töös sõltumatud, mistõttu ei saa nende sobivust hinnata Tööinspeksioon ega MKM. „, sõnastada ümber: „, TVK juhataja teadmiste ja oskuste vastavuse hindamist ei saa teha Tööinspeksioon ega MKM, sest see seaks ohtu TVK juhataja sõltumatuse teha iseseisvalt töövaidluse menetluse suunamisel otsustusi. Arvestada tuleb ka sellega, et ning töövaidluse lahendamises ei ole ette nähtud kaebe- ega vaidemenetlust, st tehtud otsustuste menetluse ega sisu õiguspärasuste tagantjärgi halduskontrolli.“	
Tööinspeksioon	Vabariigi Valitsuse 22.12. 2022 määrusega nr 180 Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri (HÕNTE) § 47 lg 1 järgi tuleb eelnõu seletuskirjas käsitleda eelnõu rakendamisega seotud vajalikke kulusid. Normitehnika käsiraamatus on öeldud, et eelnõu seletuskiri peab sisaldama adekvaatset teavet õigusakti rakendamiseks planeeritud vajalike tugitegevuste ja kulude kohta. Õiguskantsler on juhtinud näiteks KOV-i (06.01.2022 kiri nr 7-5/220026/2200115) tähelepanu sellele, et KOV õigusakti seletuskirjas peab hindama vajalike kulude mahtu. Palume seletuskirja lisada TVK juhatajate koolituste ja mentorlusega seonduvad kulud selgemini ning välja tuua ka numbriliselt eelduslikud kulud üheks kalendriaastaks. TI hinnangul on vajalike koolituste maksumuseks ca 3000 eurot aastas ühele TVK juhatajale ning seega arvestuslikult kuluks koolitustele kokku kuni 24 000 kuni 30 000 eurot/aastas. Rõhutasime, et koolituste rahastamiseks ei saa seaduse	Osaliselt arvestatud. Kulused on täpsemalt seletuskirjas välja toodud. Koolituste rahastamise vahendite osas on viidatud nii riigieelarvelistele vahenditele kui välisvahenditele seetõttu, et välisvahendite olemasolu korral saaks esmajoones kasutada neid ning nende puudumisel tuleb leida vahendid riigieelarvest. Seega on meie hinnangul asjakohane välja tuua mõlemad rahastamise vahendid.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	seletuskirjas viidata välisvahenditele, sest kui seadusandja näeb ette mingi püsiva kohustuse, siis ei saa jääda lootma välisrahastuse programmidele, mis on oma loomult juhuslikku laadi ning kindlale sihtgrupile ja suunitlusega.	

Esimene kooskõlastusring

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 2 (§ 7 ¹ lg 1) – vastavust võib hinnata vestluse, kaasuse lahendamise ja testidega. Palume seletuskirjas ja vajadusel ka eelnõus täpsustada, kas Tööinspeksioon otsustab igakordselt, millisel viisil ametikohale vastavust hinnatakse või iga kord on nii vestlus, kaasus kui ka testid.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 2 – ebaselgeks jääb, kas juhul, kui Tööinspeksioon määrab mentori, on isik kohustatud mentor olema ehk kas mentorlus on vabatahtlik. Millistel alustel Tööinspeksioon mentori valib? Palume seletuskirja ja vajadusel ka eelnõu täpsustada.	Selgitatud. Seletuskirja on täiendatud. Mentoriks olemine on vabatahtlik ning Tööinspeksioon saab ise otsustada, kuidas mentor valida, kuid arvesse saab võtta nt TVK juhatajate töökoormust ning soovi mentoriks hakata.
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 3 – lõikes 1 on viidatud § 7 ¹ kohasele testile, kuid kas see tähendab seda, et vestlust ja kaasuse lahendamist ei ole? Palume seletuskirja ja vajadusel ka eelnõu täpsustada.	Säte on eelnõust välja jäetud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 3 – eelnõuga ei nähta ette seadusemuudatusele tavapärasest erinevat jõustumist, mistõttu seadus jõustub üldises korras. Olemasolevate töövaidluskomisjoni (TVK) juhatajatega on läbi viidud hindamisi ja aeg, millal ühe või teisega viimati hindamisvestlus läbi viidi, on erinev. Eelnõu punktiga 3 lisatud rakendussäte kohustab kõiki TVK juhatajaid läbima testi kohe, kui seadus jõustub, kuid see ei pruugi olla põhjendatud nõudmine olukorras, kus TVK juhatajad on arvestanud sellega, et seadusemuudatusega oleks nende hindamine toimunud oluliselt hiljem. Mõistetakse on soov tagada, et TVK juhatajad oleksid kompetentsed. Palume kaaluda, kas üldises korras jõustumine on vajalik ja põhjendatud.	Säte on eelnõust välja jäetud.
Justiits- ja Digiministeerium	Eelnõu p 3 (§ 66 ¹ lg 4) – koondamisest ette teatamise aja ja koondamishüvitise kohaldamine olukorras, kus isik ei vasta seaduses sätestatud nõuetele, ei ole põhjendatud. Palume eelnõu koostajal kaaluda hoopis pikemat üleminekuperioodi vms.	Säte on eelnõust välja jäetud.
Justiits- ja Digiministeerium	Palume arvestada ka käesoleva kirja lisas esitatud seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud vastavalt märkustele.
Sotsiaalministeerium	Eelnõu p 2 toodud paragrahv 7 ² reguleerib alustava TVK juhataja ametikohale sisseelamist ja hindamist ning seletuskirjas täpsustatakse, et mõeldud on iga ametikohal alustavat TVK juhatajat olenemata sellest, kas varem ollakse samas ametis onud või mitte, kuivõrd ka uuesti alustav TVK juhataja võib vajada tuge sisseelamiseks. Kas siinkohal mõeldakse ka neid TVK juhatajaid, kes on pikalt töölt eemal olnud tervislikel põhjustel või vanemapuhkusel? Tuge tööle naasmiseks võivad vajada ka töölt	Selgitatud. Tööinspektsioonil on võimalik iga juhtumi puhul hinnata, kas mentori määramine on vajalik või mitte. Mentorluse eesmärk on eelkõige teha alustav TVK juhataja tööga ja selle iseärasustega tuttavaks.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	pikalt eemal olnud TVK juhatajad, kuna näiteks vanemapuhkusega võib töötaja olla eemal mitu aastat.	
Sotsiaalministeerium	Eelnõu p 2 toodud paragrahv 7 ³ reguleerib kohustuslike koolituste läbimist. Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, mis saab siis, kui kohustuslike koolitusi ei läbita. Seaduse muutmise eesmärk on muuhulgas TVK juhatajate pädevuse hoidmine ning teadmiste ja oskuste arendamine ning kohustuslikel koolitustel osalemine võiks sellele eesmärgile kaasa aidata. Nimetatud paragrahvi lõikega 3 on jäetud Tööinspeksioonile võimalus vajaduse korral kehtestada koolituste korraldamise kord, kuid ei ole selge, kas seal kavatsetakse reguleerida ka kohustuslike koolituste läbimata jätmise tagajärgi.	Selgitatud. Muudatuse eesmärk on eelkõige tagada TVK juhatajatele vajalikud koolitused. TVK juhatajad on ka ise välja toonud vajaduse täiendavate koolituste järele. Seega ei ole põhjust arvata, et mõni TVK juhataja jätab kõigil koolitustel tahtlikult osalemata. Kui selline olukord peaks tekkima ning see mõjutab TVK juhataja pädevust, siis võib tekkida vajadus TVK juhatajat hinnata (TvLS § 7 ⁴).
Tööinspeksioon	Arvamuse andmiseks saadetud eelnõu seletuskirja 2 ptk (lk 3 1 lõik) öeldakse: “Uue ametiga kohanemise teeb keeruliseks muuhulgas asjaolu, et TVK juhataja töö on olemuselt iseseisev (üksi menetluse ja istungite juhtimine, töövaidluse osas otsuse tegemine jne), kuivõrd TVK juhatajad on oma töös sõltumatud.” TI märgib, et eeltoodud lause võib tekitada täiendava segaduse TVK juhataja sõltumatuse ja alluvuse osas ja sellest johtuvalt palub TI lisada seletuskirja: „Sõltumatus tähendab antud juhul eelkõige seda, et TVK kui kohtuväline töövaidluseid lahendav organ on töövaidluse lahendamise menetluslikes küsimustes ja lahendite tegemisel sõltumatu ja võtab töövaidlust lahendades aluseks siseriiklikud õigusaktid, eelkõige töölepingu seaduse ja muud töösuhteid reguleerivad õigusaktid, Eestile siduvad välislepingud, sealhulgas Euroopa Liidu õigusaktid ning poolte töösuhet reguleerivad eeskirjad ja muud poolte vahel kehtivad	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	kirjalikud kokkulepped, pidades sealhulgas silmas ka töösuhte kohaldatava riigi õigust. Sõltumatus ei ole TVK juhataja kui isiku privileeg, vaid see on eeldus on TVK-l kui töövaidlust lahendaval organil ja ka TVK juhatajal kui kollektiivse organi liikmel neil lasuvate kohtuvälise töövaidluse lahendamise funktsiooni kohaseks täitmiseks. Tööinspeksioon koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga vastutab, et isikuile oleks tagatud ligipääs kohtuvälisele töövaidluse lahendamisele ja õiglasele menetlusele. Et seda eesmärki täita, on Majandusministeeriumil kohustus tagada vajalikul hulgal TVK juhatajate värbamine ja nende tegevuse rahastamine ning Tööinspeksiooni ülesanne korraldada TVK-de ja nende juhatajate tööjaotus (sealhulgas, et tööjaotusplaan tagaks ka tegelikult võimalikult ühtlase koormusega tööjaotuse) ja ka laiemalt töökorraldus, ilma töövaidluse sisulisse lahendamisse sekkumiseta. Kehtiva õiguse kohaselt on TVK juhataja ametnik ATS mõttes TvLS §-is 7 nimetatud erisustega, ning sellest tulenevalt kohaldub TVK juhatajatele kui ametnikele lisaks TvLS-ile ka ATS-is sätestatu (sealhulgas ATS § 51).“	
Tööinspeksioon	Ühtlasi juhime tähelepanu, et (vaatamata TI poolt TVK-s tähelepanu juhtimisel), kavandatavatest muudatustest ei selgu üheselt mõistetavalt kes on TVK juhataja vahetu juht või kõrgemalseisev juht küll aga antakse TI-le § 7² muudatusega määrata alustavale TVK juhatajale teiste töövaidluskomisjoni juhatajate seast mentor ning mentorile pannakse aruandekohustus TI ees ning antakse omakorda TI-le volitus teha valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku vabastada TVK juhataja ametist ATS § 95 alusel ametikoha nõuetele vastamata jätmise tõttu.	Selgitatud. Lisatava sätte kohaselt võib mentor anda hinnangu, et uus TVK juhataja ei sobi ametisse. Tööinspeksioon võib, aga ei pea, selle hinnangu pinnalt esitada valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku TVK juhataja ametist vabastamiseks. Siin on Tööinspeksioonil õigus otsustada, kas mentori hinnangul on alust ja on täiesti välistatud inimese töötamine TVK juhataja

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	TI hinnangul võib eelnõu § 7² lg 2 sõnastusest mulje, nagu piisaks ainult mentori kirjalikust hinnangust (ehk siis ühe TVK juhataja hinnangust), et TI-l tekiks võimalus teha ettepanek TVK juhataja mentorlusperioodi lõpus teenistusest vabastada. Ka seletuskirjast (lk 5 1. lõik) ei selgu, kas eelnõu koostaja on mõelnudki, et mentorlusperioodi lõpus piisab TVK juhataja ATS § 95 alusel vabastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (MKM) mentori hinnangust ja TI ettepanekust või siiski rakendub lisaks ka eelnõu § 7⁴ sätestatu. Õigusselguse mõttes tuleks seda täpsustada ja TI teeb ettepaneku lisada eelnõu § 7² lg 2 ka viide § 7⁴-le.	ametis. Selline võimalus ametist vabastamiseks on eelkõige ette nähtud sellisteks olukordadeks, kus ilmneb ilmselge probleem uue TVK juhatajaga, mis takistab tema töötamist oma ametikohal.
Tööinspeksioon	Kehtiv TvLS § 7 lg 7 nimetab ATS-i sätteid, milliseid töövaidluskomisjoni juhatajale ei kohaldata ning eeltoodust tuleneb, et TVK juhatajatele kohaldub ATS § 31, mis näeb ette ametiasutuse kohustuse rakendada abinõusid ametniku ametialaste teadmiste ja oskuste arendamiseks kuid tähelepanu väärib see, et ATS § 31 eesmärk on sätestada põhimõtted, kuidas toimub koolitus ja koolituskulude hüvitamine. Samas ATS § 31 lg 3 kohaselt otsustab ametniku koolitusel osalemise vajaduse vahetu juht või kõrgemalseisev juht. TI-l ei ole vastuväiteid, et seaduse tasandil volitada TI-d läbi viima koostöövestlusi TVK juhatajatega kuid arvestades ATS § 31 lg 3 sätestatut, tuleks selgelt välja öelda, et muudatusega kavandatud TvLS § 7³ on ATS § 31 lg 3 suhtes erinorm.	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.
Tööinspeksioon	Samas juhime tähelepanu, et TvLS § 7³ lg-s 2 nimetatud koolituste läbiviimiseks ei ole käesoleval ajal TI eelarves TVK juhatajate	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	koolitamiseks ette nähtud vahendeid. Kehtiv TvLS ei näe selgelt ette TI kohustust korraldada TVK juhatajatele erialaseid koolitusi. Arvestades, et tegemist on käesoleval ajal nõ „halli alaga“, st koolitamise kohustus on seaduse tasandil reguleerimata aga vajadus on siiski olemas, siis TI on TI teenistujatele koolituskuludeks ettenähtud vahendite arvelt püüdnud seda lünka jõudumööda täita, kuid edaspidi selline lähenemine ei ole jätkusuutlik, õiglane ega ka õige. Õigusalsed TVK juhatajatele vajaliku koolitused on väga spetsiifilised, peavad olema sama kõrgel tasemel kui töövaidlusi lahendatavatel kohtunikel ning seetõttu on need ka väga kallid. Eelnõuga kavandatud TVK juhatajate koolituse läbiviimiseks on vajalik eraldada MKM-l täiendavad vahendid TI eelarvesse. Arvestades aastas keskmiselt kahe uue TVK juhataja väljaõpet (2025-2026 on toimunud 3 TVK juhataja värbamiskonkurssi ning arvestama peab ka asjaoluga, et TVK juhatajad võivad ka ajutiselt teenistusest pikemalt puududa näiteks vanemapuhkuse kasutamise ajal ning tekib vajadus tähtajaliselt värvata TVK juhataja), võib mentoritele makstava tasu (kuni 12 kuud) kujuneda aastas üle 6000 euro. Ühtlasi on oluline silmas pidada, et mentoritasu sidumine 5 % ametipalgaga tähendab ka mentoritasu kasvu proportsionaalselt ametipalga iga-aastase kasvuga. Eelnõus on ette nähtud, et TVK juhatajatele tuleb koostada koolituskava, millega määratakse kohustuslike koolituste maht aastas. Arvestades vajalike koolituste maksumuseks ca 3000 eurot aastas ühele TVK juhatajale, võib koolitustele kuluda kokku kuni	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	24 000 eurot aastas. Seega võib lisanduv TVK juhatajate koolituskohustuste täitmine tuua TI-le täiendavaid kulusid <i>ca</i> 30 000 eurot/aastas. Sellist raha TI eelarves praegu ette nähtud pole. Koolituste rahastamiseks ei saa seaduse seletuskirjas viidata välisvahenditele, sest kui seadusandja näeb ette mingi püsiva kohustuse, siis ei saa jääda lootma välisrahastuse programmidele, mis on oma loomult juhuslikku laadi ning kindlale sihtgrupile ja suunitlusega. TI ei nõustu seletuskirja p 7 on märgituga, et „seaduse rakendamisega kaasnevad kulud Tööinspeksioonile seoses TVK juhatajate koolituste võimaldamisega ning alustava TVK juhataja mentorile makstava lisatasuga. Kulud kaetakse Tööinspeksiooni eelarvest ja Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest.“ Euroopa Sotsiaalfondi ei saa lugeda püsivaks allikaks, millest oleks võimalik katta käesolevas seaduses esitatud tasusid ja kulusi. TI hinnangul oleks sobivam sõnastus: „Kulud kaetakse Tööinspeksiooni eelarvest, mis eeldab täiendavate vahendite eraldamist“.	
Tööinspeksioon	TI jagab TVK juhatajate arvamust, et eelnõust ja selle seletuskirjast, ei selgu millist esile kerkinud probleemi peaks lahendama seaduseelnõus ette nähtud täiendav test. Oleme ühisel arvamusel, et täiendava testi kehtestamine looks pigem atesteerimist dubleeriva ja põhjendamata koormuse ning välistada ei saa, et ka demotiveeriks praegu ametis olevaid juhatajaid seades põhjendamatult kahtluse alla nende professionaalsuse ning erialased teadmised.	Arvestatud. Säte on eelnõust välja jäetud.
Töövaidluskomisjoni juhatajad	Ametis olevad TVK juhatajad soovivad kindlasti esile tuua, et nende hinnangul ei ole eelnõuga kavandatud ametis olevatele uue	Arvestatud. Säte on eelnõust välja jäetud.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	testi tegemise nõude kehtestamine põhjendatud, arvestades eelnevalt usaldusväärset atesteerimissüsteemi. TVK juhatajad rõhutavad, et senine atesteerimisprotsess on olnud põhjalik ja mitmekihiline hõlmates nii praktilise töövaidluskaasuse lahendamist piiratud aja jooksul kui ka sellele järgnevat vestlust, mille käigus hinnatakse juhataja õigustadmisi ja ametisse sobivust. Lisaks antakse tagasisidet juhataja varasemate lahendite ning võimalike kaebuste kohta. Seega ei ole tegemist pelgalt formaalse kontrolliga, vaid sisulise ja tervikliku hindamisega, mis katab nii teoreetilised teadmised kui ka praktilise töö kvaliteedi. 2026. aastaks on enamik ametis olevatest juhatajatest läbinud atesteerimise korduvalt positiivsele tulemusele. Oluline on ka see, et atesteerimist viis läbi laiapõhjaline ja sõltumatu komisjon, kuhu kuulusid eri institutsioonide – kohtute, Justiitsministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooni ministeeriumi, TI ning Tartu Ülikooli esindajad. Selline mitmekesine koosseis tagas objektiivse ja tasakaalustatud hindamise. Lisaks juhivad TVK juhatajad tähelepanu sellele, et ametis olevate töövaidluskomisjoni juhatajate teadmiste kohustuslik tihe atesteerimine ega testimine ei ole põhjendatud ega kooskõlas teiste võrreldavate õiguslike ametite regulatsiooniga- ametis olevaid prokuröre, kohtunikke, teisi riigiametnikke jne ei atesteerita regulaarselt ega kontrollita nende teadmisi testil.	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	Atesteeritud juhatajate professionaalset taset kinnitavad ka välised hinnangud. TVK juhatajate tööd on tunnustanud kohtud (äsja ilmunud aastaraamat), Justiitsministeeriumi analüüsid (V-P Liini juhitud mahukas analüüs) ning õiguskantsler. Eeltoodu viitab, et kehtiv hindamissüsteem on taganud kvaliteetse töövaidluste lahendamise. Lisaks hinnatakse uute juhatajate kutsesobivust enne ametisse nimetamist sisuliselt samadel alustel nagu juba ametis olevate juhatajate puhul. See tähendab, et tagati teadmiste kontroll nii enne ametisse asumist kui ka kogu ametiaja vältel. TVK juhatajad soovivad rõhutada, et enne testi rakendamist tuleb täpsustada selle valdkonnad ning määrata kindlaks küsimuste koostajad, hindajad ja protseduurireeglid. Testi tulemusi peaks hindama laiapõhjaline komisjon. Juhatajaid tuleb testi mahust ja ootustest põhjalikult teavitada ning vastavalt testi põhjalikkusele ka vajadusel koolitada. Kuna küsimused võivad olla mitmeti mõistetavad, peaks testiga kaasnema vestlus, kus juhatajatel on võimalik oma vastuseid põhjendada. Ametisolevate juhatajate hinnangul on TvLS-i muudatustes piisavalt ammendavalt reguleeritud põhjalik uue juhataja ametisse nimetamise ametist tagasikutsumise võimalused. Ametisolevate juhatajate testimise asemel tuleks keskenduda läbimõeldud ning piisavate koolituste tagamisele ja korraldamisele.	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
Eesti Advokatuur	Seoses eelnõu § 7 ⁴ lg-ga 1 tekib küsimus töövaidluskomisjoni põhiseaduspärasusest ja sõltumusest (viitame siinkohal 2025. a koostatud õiguslikule analüüsile ¹ , kus käsitletakse töövaidluskomisjoni põhiseaduspärasust ja sõltumatust). Kui juba eksisteerib komisjon, mis hindab töövaidluskomisjoni juhatajate kutsesobivust, siis tekib küsimus, kas täitevvõimul on vajadus hinnata nende pädevust eraldi või peaks olema toodud vähemalt kriteeriumid, mis seda põhjendatud kahtlust saaksid tekitada.	Selgitatud. Kavandatud § 7 ⁴ ei näe ette TVK juhatajate pädevuse regulaarset hindamist. Komisjon hindab värbamisel kandideerijate sobivust TVK juhataja ametikohale. Hiljem hinnatakse TVK juhatajat ainult siis, kui ilmneb asjaolusid, mis välistaksid tema ametikohal jätkamise. Siin on mõeldud eelkõige olulisi puudujääke TVK juhataja töös, mis oluliselt mõjutavad tema töö kvaliteeti ning TVK juhataja toetamiseks ja murekohtade lahendamiseks ei ole muid lahendusi. Esmajoones tuleks probleemide ilmnemisel TVK juhatajat abistada ja toetada nii palju kui võimalik.
Eesti Advokatuur	Eelnõu § 66 ¹ vajalikkuse kohta seletuskirjas esitatud põhjendused ei ole piisavalt veenvad. Ühtlasi kerkib küsimus sätte proportsionaalsusest. Arvestades, et ametis olevad töövaidluskomisjoni juhatajad on juba läbinud atesteerimise, ei pruugi kavandatud regulatsioon olla proportsionaalne. Kui töövaidluskomisjoni juhataja ei ole atesteerimist läbinud, võib testi läbimine olla põhjendatud. Täiendava hindamise kohustus võib kaasa tuua istungipäevade ärajäämise ning menetluste pikenemise, kuna juhatajad peavad valmistuma testi läbimiseks. Pädevuse arendamiseks on võimalik rakendada sihipäraseid koolitusmeetmeid ning kasutada juba kehtivaid koostöövestluste ja koolituste mehhanisme. Oleks piisav, kui täiendavale	Säte on eelnõust välja jäetud.

¹ V. Kõve jt „Tsiivilasjade kohtuväliste vaidluste lahendamise põhiseaduspärasuse analüüs“

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	hindamisele suunatakse üksnes need juhatajad, kelle pädevuse osas esineb põhjendatud kahtlus ka pärast vajalike koolituste läbimist.	